

Tapiolan päiväkodin

VUOSISUUNNITELMA

toimikausi 2023-2024

Lapsuuden itseisarvo

Ihmisenä kasvaminen

Lapsen oikeudet

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Perheiden monimuotoisuus

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Varhaiskasvatuksen tehtävä

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Sisälllys

KAJAANI SUUNTAAN TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA	4
Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki.....	4
Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki	4
Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki	5
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET	6
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET	7
Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi.....	7
Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta.....	8
Leikki.....	10
PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS.....	11
Varhaiskasvatuksen arvoperusta	12
TIIMISOPIMUS	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
Yhteistyösuunnitelma veon kanssa	16
Leikki.....	17
Pedagoginen dokumentointi.....	18
Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys	19
Arviointi	20
Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen	21
LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	27
AJATTELU JA OPPIMINEN	27
KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU	27
ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT	27
OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN	27

KAJAANI SUUNTA TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA

Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki

”Olemme kiinnostava kaupunki kotimaisille ja ulkomaisille osaajille. Opiskelijat hakeutuvat Kajaaniin.”

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa:

- Tarjoamme työ- ja harjoittelupaikkoja varhaiskasvatuksessa
- Varhaiskasvatuspalvelumme ovat joustavia ja vastaavat kysyntään
- Varhaiskasvatus on laadukasta – varhaiskasvatuskunta 2021
- Teemme yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa
- Kehitämme ohjausosaamistamme opiskelijoiden suhteen
- Varhaiskasvatus on näkyvästi esillä sosiaalisessa mediassa – näkyvyyden ja vetovoiman lisääminen

Näin toimimme:

Päiväkodissamme otetaan harjoittelijoita sekä opiskelijoita vastaan monista eri oppilaitoksista sekä heidän ohjaamiseensa sekä perehdyttämiseen käytetään aikaa. Opiskelijoiden ohjaamista varten on saatavilla koulutuksia, joihin työntekijämme osallistuvat. Opiskelijoille sekä harjoittelijoille haluamme herättää kiinnostuksen hakeutua töihin päiväkotimme sekä Kajaanin kaupungin varhaiskasvatukseen. Päiväkotimme henkilöstö toimii opiskelijoille sekä harjoittelijoille varhaiskasvattajan työntekemisen mallina.

Lasten hoitoajoista joustamme mahdollisuuksien mukaan. Päiväkotimme yksi toimintaperusteista on yhteistyön tekeminen koko päiväkodin voimin, jolloin myös jousto toiminnassamme on mahdollista.

Sitoudumme asiakaslähtöiseen varhaiskasvatukseen niin, että lapset sekä heidän vanhempansa saavat mahdollisuuden vaikuttaa varhaiskasvatus toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen, arviointiin sekä kehittämiseen. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan laaditut tavoitteet pohjautuvat lapsen yksilöllisiin tarpeisiin huomioiden vahvuudet, mielenkiinnonkohteet ja huoltajien näkökulmat.

Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki

”Edistämme lasten ja nuorten turvallisuutta sekä yhteisöllisyyttä. Nuorilla on mielekästä tekemistä. Lasten ja nuorten on hyvä kasvaa Kajaanissa.”

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?:

- Lasten osallisuus ja sen kehittäminen pitkäaikainen painopistealue
- Positiivinen pedagogiikka ja hyvän huomaaminen
- Lapsella oikeus tarvitsemaansa tukeen
- Henkilökunnalla sensitiivinen työote
- Varhaiskasvatuksessa lapsella turvallinen kasvuympäristö, jossa nollatoleranssi kiusaamiselle

Näin toimimme:

Päiväkodissämme osallistetaan lapsia toimimaan mahdollisimman itsenäisesti ja monipuolisesti. Heidän mielipiteensä, vahvuudet sekä toiveet otetaan huomioon ja niiden perusteella suunnitellaan, toteutetaan, arvioidaan sekä kehitetään toimintaa.

Päiväkotimme toiminta sekä vuorovaikutus perustuu yhteistyölle. Lapsen vahvuudet sekä onnistumiset ovat tärkeitä ja ne huomioidaan arjessa. Kohtelemme lapsia sensitiivisesti ja ohjaamme lapsia sensitiivisyyteen myös heidän keskinäisessä vuorovaikutuksessansa. Päiväkotimme on turvallinen sekä ymmärtävä kasvuympäristö, jossa ei hyväksytä kiusaamista. Lasten välisiin riitatilanteisiin puututaan heti ja ne käydään lasten kanssa yhteisesti läpi. Vuosisuunnitelmaan on kirjattu suunnitelma ristiriita- ja kiusaamistilanteita varten.

Mahdolliseen tuen tarpeeseen puututaan päiväkodissamme varhain ja lapsia tuetaan haasteiden kanssa. Oppimista, kehitystä sekä hyvinvointia seurataan aktiivisesti, jolloin mahdollinen tuen tarve voidaan havaita ajoissa. Teemme tiivistä yhteistyötä yksikkömme varhaiskasvatuksen erityisopettajan, perhetyöntekijöiden sekä neuvolan terveydenhoitajien kanssa.

Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki

”Käytämme resurssijamme harkitusti, hyvinvointia ja kestävää kehitystä edistävästi.”

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?:

- Kierrätämme tavaroita ja huonekaluja eri yksiköiden/ryhmien välillä
- Pyrimme hankkimaan kestäviä ja korjattavia tavaroita
- Hyödynnämme kierrätys- ja luonnonmateriaalia
- Minimoimme ruokahävikkiä – harjoittelu lasten kanssa
- Kierrätämme yhdessä lasten kanssa
- Käytämme kirjastoa monipuolisesti
- Luonto on yksi oppimisympäristömme
- Hyödynnämme kaupungin eri tiloja toiminnassamme

Näin toimimme:

Päiväkodissämme tehdään mahdollisimman useita retkiä kaupunkiympäristössä sekä luonnossa kaikkina vuoden aikoina. Lasten kanssa opimme yhdessä tutkimalla sekä havainnoimalla. Kaupunkiympäristössä kävellään liikenteessä sekä vieraillaan puistoalueilla sekä leikkikentillä. Opetamme lapsille liikenneturvallisuuden sekä muiden ihmisten huomioon ottamisen tärkeyden. Luontoretkillä puolestaan ohjaamme lapsia kunnioittamaan luontoa sekä siellä olevien eläinten elinympäristöä.

Päiväkodissamme opettelemme lasten kanssa kierrättämistä jätteiden lajittelun sekä energian säästämisen kautta. Lapset tyhjentävät lautasensa itse tai avustuksen kanssa biojättesäiliöön sekä paperijätteen niille tarkoitettuun roskakoriin. Tämän lisäksi lapsia ohjataan pyytämään tai ottamaan sen verran ruokaa kuin jaksaa syödä vähentääksemme ruokahävikkiä. Yksikköömme on suunnitteilla kierrätyspiste, jossa lapset pääsisivät harjoittelemaan myös muiden kuin bio- sekä paperijätteen kierrätystä sekä lajittelua.

Kierrätys- sekä luonnonmateriaalia hyödynnetään toiminnassa mahdollisimman monipuolisesti. Esimerkiksi askartelussa pyrimme käyttämään paljon edellä mainittuja materiaaleja. Päiväkodissamme opetetaan pitämään välineistä sekä leluista hyvää huolta. Suosimme kestäviä materiaaleja sekä uusiokäytön mahdollisuutta. Korjaamme muun muassa kirjoja tai muita välineitä.

Käymme kirjastossa säännöllisesti sekä pidämme toiminnassamme lastenkirjallisuutta tärkeänä. Lasten kanssa luetaan satuja yhdessä sekä yksin, päiväunilla sekä vapaan leikin lomassa. Kirjastossa lapset saavat itse valita mieluisia kirjoja, jolloin osallisuus otetaan huomioon. Jumppaamassa käymme Kajaanihallilla, hiihdämme viereisessä puistossa ja luistelemme Keskuskentällä.

LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Yksikkömme vahvuudet
<p>Päiväkodin ilmapiiri on lämmin ja hyväksyvä.</p> <p>Lapset vastaanotetaan ja hyvästellään päivittäin henkilökohtaisesti.</p> <p>Huoltajat kokevat saavansa hyvin päivittäisiä kuulumisia päivän kulusta.</p>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin:</p> <p>Jokainen lapsi vastaanotetaan ja luovutetaan kiireettömästi ja vaihdetaan päivän kuulumiset. Syyä ja turvaa on aina tarjolla. Pyritään pitämään ilmapiiri aina lämpimänä, kiireettömänä ja huomioidaan jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet. Pienessä päiväkodissa henkilökunta tuntee toisensa ja kaikki päiväkodin lapset. Yhteistyö eri ryhmien välillä on joustavaa ja osa arkeamme.</p>
<p>Arviointi</p> <p>Näkykö tämä toiminnassamme?</p> <p>Olemmeko saaneet tällaista palautetta edelleen?</p>

Yksikkömme kehittämiskohteet
<p>Huoltajien mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin toimintaan.</p> <p>Huoltajille täytyy välittyä, että lasten toiveet, kiinnostuksen kohteet ja mielipiteet otetaan huomioon lapsen ryhmän toiminnassa.</p>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin:</p> <p>Keskustelemme huoltajien kanssa päivittäin lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Huomioimme näissä keskusteluissa esiin tuodut toiveet ja huomiot toiminnassamme. Kannustamme huoltajia kertomaan omia toiveitaan siitä, kuinka he haluaisivat vaikuttaa toimintaamme. Välitämme monipuolisesti tietoa huoltajille siitä, kuinka olemme ottaneet huomioon lasten toiveet, kiinnostukset ja mielipiteet (mm. Sähköiset kuvakansiot, toivesei-nät, viestit). Mahdollistamme tilanteita, joissa huoltajien ääni tulee kuuluviin, järjestämme vanhempainiltoja, teemme kyselyitä ja kutsumme huoltajia mukaan toimintaamme.</p> <p>Huoltajille on tarjottu mahdollisuus vanhempainiltoihin.</p>
<p>Arviointi</p>

LAADUNARVIOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

<p>Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi</p> <ul style="list-style-type: none">
- Miten kerätään mielipiteitä/ajatuksia/toiveita, kyselyt, vanhempainillat, ja niin edelleen?
- Onko huoltajilla taitoja/osaamista, joita voidaan vakassa hyödyntää?
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Jokaisella ryhmällä on käytössä viestilistat, joiden kautta huoltajia tiedotetaan ryhmien toiminnasta. Jokaisessa ryhmässä on toivetaulut, joihin on pyydetty huoltajien toiveita ryhmän toiminnasta. Erilaisten verkkokyselyjen avulla teemme kyselyjä toiminnastamme ja huoltajien toiveista.</p> <p>Teemme konkreettisesti näkyviin huoltajien toiveet, ajatukset ja mielipiteet, jotta he huomaavat, että heidän osallisuus vaikuttaa toimintaamme.</p> <p>Otamme huoltajat mukaan suunnittelemaan erilaisia tapahtumia ja kysymme heidän mielipiteitään järjestämisen suhteen.</p> <p>Huoltajille on tarjottu mahdollisuus vanhempaintoimikuntaan.</p>
<p>Arviointi</p>

LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

<p>Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miten kiusaamista ehkäistään? - Miten toimintatavoista tiedotetaan huoltajia? - Miten ryhmässä esiintyvistä kiusaamistilanteesta informoidaan huoltajia?
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Opettelemme lasten kanssa tunnetaitoja, puutemme ristiriitoihin välittömästi ja keskustelemme hyvistä kaveritaidoista. Leikissä ristiriitatilanteita ja kaveritaitoja harjoitellaan päivittäin. Aikuiset ovat läsnä ja osallistuvat sekä seuraavat lasten leikkejä, jolloin erimielisyyksiin ja epätasa-arvoiseen käytökseen pystytään puuttumaan välittömästi. Rohkaisemme lapsia kertomaan aikuisille välittömästi, jos he huomaavat tai kokevat toisia tai itseään syrjivää toimintaa.</p> <p>Kiusaamisen ehkäisyyn saamme tukea varhaiskasvatuksen erityisopettajalta. Kauden 2023-2024 aikana erityisopettajat käyvät päiväkodissamme kouluttamassa henkilökunnalle pisarapuuttumisen mallia, joka on juuri toimintatapa kiusaamis- ja ristiriitatilanteisiin.</p> <p>Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus suunnitelmassa on määritelty täytettäväksi aikuisten läheisyyden kehät sekä lasten vuorovaikutussuhteet, joiden avulla voimme seurata lasten keskinäistä vuorovaikutusta sekä aikuisten ja lasten välistä vuorovaikutusta ennakoivasti.</p> <p>Kiusaamisen ehkäisemisen ja tiedottamisen suunnitelma esitellään huoltajille lähetettävällä Google Forms-kyselyllä. Suunnitelmasta keskustellaan huoltajien kanssa päiväkodin vanhempainillassa.</p> <p>Jos ryhmissä huomataan kiusaamista, ilmoitetaan tästä kaikille ryhmän lasten huoltajille. Tilanteissa osallisina olleiden lasten huoltajille vakavimmat tapaukset ilmoitetaan välittömästi sen työntekijän toimesta, joka tilanteessa on ollut läsnä. Jos kiusaamis- tai ristiriitatilanne on ollut lievempi, ryhmän jokaisella aikuisella on tieto asiasta ja tilanne selvitetään huoltajille hakutilanteessa tai ohjataan keskustelemaan seuraavana päivänä, kun lapsen ryhmän henkilökuntaa on paikalla.</p> <p>Mikäli havaitsemme kiusaamista päiväkodissamme, puutemme siihen välittömästi. Mikäli lapsi kokee tulevana kiusatuksi tai päivätoiminnan aikana hän on kokenut mielihapaa lasten välisissä vuorovaikutustilanteissa, kerromme välittömästi näistä tapahtumista lapsen huoltajille.</p>
<p>Arviointi</p> <p>Opettajat tarkkailevat kauden aikana tasa-arvo ja yhdenvertaisuus suunnitelmassa määriteltyjen läheisyyden kehien sekä vuorovaikutussuhteiden kehittymistä. Onko näissä tapahtunut muutosta? Onko näin toimittu?</p> <p>Keväällä teemme uudestaan läheisyydenkehät ja vuorovaikutussuhde kaaviot – onko näissä tapahtunut muutosta?</p> <p>Onko aikuiset olleet läsnä ja mukana tai havainnoimassa leikkejä?</p> <p>Onko kiusaamis- tai ristiriitatilanteita ollut? Miten niiden selvittäminen on toiminut?</p> <p>Toimiiko pisarapuuttumisen malli ja onko se kaikilla käytössä? Osaammeko käyttää tätä mallia työssämme?</p>

Lisääkö oman lelun tuominen ristiriitatilanteita – miten toimimme niissä?

Ryhmissä seurataan ja reagoidaan siihen, että ovatko suunnitellut ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja menettelytavat auttaneet lasten välisiin ristiriitoihin ja mahdollisten kiusaamistilanteiden vähenemiseen tai ilmene-
mismuotoihin. Jos eivät ole, mitä pitäisi tehdä?

LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

<p>Leikki</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miten huomioimme leikin mahdollisuudet, osallisuuden ja inklusion huomioiminen leikissä, aikuisten rooli
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Annamme lapsille leikkirauhan, emme keskeytä leikkiä turhaan, vaan mahdollistamme toiminnassamme ja päiväjärjestyksessä pitkäkestoisen leikin. Tilanteesta riippuen ohjataan lapsi pieneen tekemiseen, joita on esimerkiksi palapelin tekeminen, kirjan katseleminen, muovaileminen tai piirtäminen. Ennakoimme leikin lopettamista etukäteen, jotta lapsilla on mahdollisuus lopetella leikki rauhassa. Havainnoimme leikkiä ja leikin loppuessa tai vaihtuessa ohjataan lapset tilanteesta riippuen seuraavaan toimintaan.</p> <p>Leikkiympäristö on järjestelty siten, että siellä on eriteltyjä leikkitiloja, joissa lapset voivat leikkiä rauhassa.</p> <p>Ulkoilemme paljon ja päiväkodin piha sekä lähiympäristö ovat myös leikkiympäristöjämme. Mahdollistamme leikkirauhan ja pitkäkestoisen, jatkuvan leikin myös ulkoilun aikana.</p> <p>Leluja vaihdellaan lasten mielenkiinnon mukaan, voimme hakea lainaan lelujä myös toisista ryhmistä. Lasten toiveet ja mielipiteet huomioidaan lelujen, leikkien, leikkipaikkojen ja leikkikavereiden osalta.</p> <p>Aikuiset ovat mukana leikissä ja rikastuttavat leikkiä tai seuraavat ja havainnoivat lasten leikkiä. Aikuiset tarjoavat ideoita leikkeihin ja kehittävät leikkiä eteenpäin yhdessä lasten kanssa. Aikuisen tehtävä on huolehtia siitä, että jokaisella lapsella on halutessaan leikkikaveri. Aikuiset auttavat mukaan leikkiin ja ohjaavat yhteisleikkien pariin sellaisia lapsia, jotka siihen vielä ohjausta tarvitsevat.</p>
<p>Arviointi</p> <p>Arviointi säännöllisesti ryhmissä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - miten tilat ja tilojen jakaminen toimii? - Mahdollistuuko pitkäkestoinen leikki? - Keskeytyykö leikit? - Onko aikuiset olleet läsnä ja mukana tai havainnoimassa leikkejä? - toteutuuko aikuisen leikkirauha? - miten ryhmien jako ja leikin rajaaminen onnistuu? - Toimiiko samat periaatteet myös ulkoillessa?

PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS

Kuva: Opetushallitus

Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Lapsuuden itseisarvo

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Osallisuus huomioidaan jokaisen kohdalla kaikessa
- Kohtaamme jokaisen lapsen yksilöllisesti
- Henkilökunta kiinnittää huomiota siihen, että puhuu lapsista tasa-arvoisesti
- Lasten oman kulttuurin arvostaminen ja kannustamme lapsia luomaan itse omaa kulttuuriaan

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Kiinnitämme huomiota siihen, että päiväkodissamme jokaisella on hyvä ja turvallinen olo. Aikuiset ovat läsnä ja saatavilla, syyliä tarjotaan, lohdutetaan ja iloitaan yhdessä lasten kanssa. Turvallisuutta luovat myös tutut aikuiset ja tutut rutiinit, pyrimme siihen, että sijaisia ei olisi useita yhdessä ryhmässä, vaan tarpeen mukaan liikuttelemmme päiväkodin henkilöstöä ryhmien välillä.

Lapsia kuullaan, heidän kanssaan keskustellaan, kysellään, tervehditään, huomioidaan ja osoitetaan välittämistä. Lapset saavat osallistua ikä tasonsa mukaan toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Kuuntelemme lasta ja arvostamme hänen tunteitaan, kokemuksiaan ja toiveitaan niin, että psyykinen läsnäolomme lapselle luo lasta ja lapsuutta kunnioittavan ilmapiirin jokaiseen uuteen aamuun ja alkavaan päivään. Toimimme yhteistyössä lapsen huoltajien sekä lasta ja perhettä tukevien, moniammatillisten toimijoiden kanssa.

Ihmisenä kasvaminen

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Ryhmän säännöt tehdään yhdessä lasten kanssa ja kuvitetaan
- Kaikkiin kiusaamistilanteisiin puututaan, tilanne käydään läpi ja huoltajia tiedotetaan
- Hyvät käytöstavat – aikuisen esimerkki
- Positiivinen pedagogiikka
- Kaveritaitojen kehittäminen
- Tunnetaitojen vahvistaminen – vuorovaikutusleikkejä
- Auta minua tekemään itse ja tue minua löytämään erilaisia ratkaisuja
- Huomaa hyvä!

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Lasten kanssa keskustellaan arvoista ja totuuden mukaisesti - mikä on oikein ja mikä on totta, sekä opetamme syy-seuraus -suhteita. Lasten kanssa mietimme yhdessä säännöt sisälle ja ulos. Kuvitamme säännöt, jotta jokainen lapsi ymmärtää, mitä säännöissä on sovittu.

Ristiriidat sovitaan ja niistä keskustellaan yhdessä. Ristiriidatilanteita käsitellään Pisara puuttumisen mallilla. Kiusaamiseen puututaan välittömästi, vuosisuunnitelmassa on erillinen kohta siitä, kuinka kiusaamistilanteissa toimimme.

Kohtelemme toisiamme kunnioittavasti ja huomioimme hyvät käytöstavat arjessa. Huomaamme hyvän ja lasten vahvuudet sekä huomioimme nämä toiminnassamme. Aikuiset ovat mukana leikeissä ja leikkiessä harjoitteleminen kaveri- ja tunnetaitoja. Opetamme lapsia toimimaan itse ja pohtimaan ratkaisuja arjen eri tilanteissa.

Lapsen oikeudet

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsen oikeus tulla hyväksytyksi ryhmässä juuri sellaisena kuin on
- Elämme tässä hetkessä
- Osallisuus
- Turvallisuus: fyysinen, psyykinen, sosiaalinen
- Leikki on lapsen oikeus – leikin havainnointi
- Aikuinen edistää leikkiä muokkaamalla oppimisympäristöä yhdessä lasten kanssa
- Aikuinen läsnä vastaamassa lasten tarpeisiin
- Kaveritaidot ja ryhmäytyminen

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Lapsia kuullaan ja heidän kanssaan keskustellaan. Lapsille annetaan mahdollisuus ilmaista itseään eri keinoin. Jokaisella lapsella on mahdollisuus tulla kuulluksi, vaikka ei olisi yhteistä kieltä esimerkiksi elekielellä, aikuisen herkillä havainnoinnilla tai kuvien avulla. Lasten onnistumisista iloitaan, jokainen saa positiivista palautetta päivittäin. Keskitymme huomaamaan hyvän.

Huolehdimme, että kukaan ei jää ulkopuolelle ja yksin. Halutessaan lapsella on mahdollisuus myös yksin oloon. Jokainen lapsi ja aikuinen kuuluu ryhmään ja pääsee mukaan leikkeihin. Aikuiset tukevat ja auttavat mukaan pääsyssä. Aikuiset ovat aidosti läsnä ja pysähtyvät kuulemaan lapsen asiaa. Aikuiset havainnoivat leikkiä ja dokumentoivat havainnot arviointia ja toiminnan kehittämistä varten.

Nimeämme ja tunnistamme ja ilmaisemme tunteita. Tunnemittarit ovat apuna ja päivittäisessä käytössä ryhmässä. Opettelemme tunnetaitoja päivittäin arjen eri tilanteissa.

Päiväkodissämme lapsilla on oikeus omaan toimintaan, leikkiin ja yhdessä koettuun iloon turvallisessa ympäristössä. Huolehdimme rauhallisuudesta, kiireettömyydestä ja keskeytyksettömyydestä.

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Henkilökunta toimii sukupuolisensitiivisesti ja hyväksyy kaikki lapset taustasta riippumatta
- Kaikki lapset saavat osallistua kaikkeen toimintaan
- Toiminnassa hyväksytään erilaiset tavat tehdä
- Jos lapsi ei saa osallistua uskonnolliseen toimintaan, järjestetään vastaavaa toimintaa
- Huomioidaan ruokarajoitteet
- Oikeus saada tietoa omalla kielellä

- Käytämme laajasti eri kommunikaatiokeinoja
- Pedagoginen dokumentointi yksilö- ja ryhmätasolla
- Autamme lasta tulemaan kuulluksi (piirtäminen, sadutus, kuvaaminen, videointi jne.)

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Kaikilla on samanlainen ja saman arvoinen mahdollisuus vaikuttaa ja olla osallisena omassa arkipäivässään päiväkodissamme ollessaan.

Toimimme sukupuolisensitiivisesti, jokaisella lapsella tasavertainen mahdollisuus valita itselleen mieluista toimintaa. Puheessa emme korosta sukupuolia, vaan puhumme neutraalisti lapsista tai nimillä. Keskustelemme kunnioittavasti kaikista ja eri kulttuureista. Huomioimme, että on erilaisia tapoja toimia niin aikuisissa kuin lapsissa ja se on hyväksyttävää ja toivottavaa.

Jokainen ryhmä tekee sosiogrammit, joissa havainnoimme lasten kaverisuhteita. Lisäksi jokainen työntekijä tekee läheisyyden kehät, joilla havainnoimme sitä, että jokainen lapsi on ainakin jollekin aikuiselle läheinen.

Perheiden monimuotoisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Otamme selvää kulttuurista, tavoista arvoista jne. perheeltä itseltään
- Tehdään näkyväksi erikieliset lapset esimerkiksi ryhmän seinälle toivotuksia eri kielillä
- Kunnioitetaan ja hyväksytään kaikenlaiset perheet
- Huomioidan perheiden tarpeet ja toiveet esimerkiksi katsomuksellisista asioista
- Perheiden asioinnissa käytetään tarvittaessa tulkkia
- Huomioidaan erilaiset teemapäivät, esimerkiksi läheisen päivä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Keskustelemme moninaisuudesta ja arvostamme sitä.

Lapset saavat halutessaan opettaa muille omaa kieltään, tuodaan sitä esiin positiivisesti.

Erilaisuus ja moninaisuus ovat osa toimintaamme, normaalia arkea.

Huomioidaan ja kysellään perheiltä toiveita ja otamme ne osaksi toimintaamme.

Isänpäiviä ja äitienpäiviä huomioimme läheistenpäivällä.

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsia ohjataan terveyttä ja hyvinvointia edistävään elämäntapoihin keskustelemalla, lukemalla kirjallisuutta, draaman avulla, vastaamalla kysymyksiin ikätasoisesti jne.
- Kierrättäminen – lapset + henkilökunta
- Hävikin seuraaminen
- Suositaan aineettomia lasten lahjoja
- Terveellinen ruoka, liikunta ja lepo
- Säännöllinen päivärytmi
- Opetellaan sosiaalisia taitoja: pyritään ehkäisemään syrjäytymistä
- Siisteyskasvatus
- Lähiympäristöön tutustuminen, retkeily, ympäristön suojeleminen

- Esteettisyys oppimisympäristöissä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Opetetaan arvostamaan ruokaa, keskustellaan yhdessä ruokailusta, ruuasta, ruokailutavoista ja ravinnon merkityksestä. Ruokaa itse ottamalla opettelemme valitsemaan sopivan kokoisen annoksen, jotta ruokaa ei menisi hukkaan. Lajitellaan ja kierrätetään yhdessä lasten kanssa. Säästämme vettä ja paperia käsien pesussa. Aikuiset ovat sensitiivisiä ja päivittäin harjoitellaan erilaisia perustoimintoja, kuten ruokailua, siisteydestä huolehtimista, ulkoillaan, levätään ja pukeudutaan.

Keskustellaan, puhutaan ja sanoitetaan tilanteita, toimintoja ja tunteita.

Teemme havainnointia lasten motorisista taidosta sekä heidän omista mieltymyksistään eri liikuntamuotoihin ja tätä tietoa hyödynnämme liikunnallista toimintaa suunniteltaessa ja sitä toteutettaessa. Ulkoliikuntaan kytkeytyy toiminnassamme myös luonnon ja ympäristöön liittyvä havainnoiminen ja tutkiminen.

Toteutamme päivittäistä liikuntaa sisällä ja ulkona päiväkodin pihalla, lähiympäristössä tai kauempana metsämaastossa.

Yhteistyösuunnitelma veon kanssa

Veon kanssa sovitut yhteistyökäytännöt ja toimintamallit:

Ryhmäkäynnit tarpeen mukaan, yhdessä sopien.

Vasu-keskusteluissa mukana tarpeen mukaan.

Veo osallistuu pedatiimeihin ja tiimipalavereihin säännöllisesti.

Veo auttaa kehittämään toimintaamme, saamme konkreettisia vinkkejä ja keskustelemme yhdessä toiminnastamme.

Otamme tarpeen mukaan yhteyttä, jos huoli herää tai tarvitsemme apua johonkin tiettyyn asiaan.

Arvio yhteistyön toteutumisesta:

Leikki

Leikki on kaiken toiminnan perusta Tapiolan päiväkodissa ja vuosisuunnitelma ja toimintamme näytättyy leikin kautta. Leikin kautta opettelemme ja harjoitteleme kaikkia taitoja.

Näin toimimme:

Leikki, leikkiminen, leikkimieli ja leikkilisyys ovat Tapiolan päiväkodissa lapsille ja henkilökunnalle merkityksellisiä. Tapiolan päiväkodissa lapset oppivat ja ovat osallisena oman toiminnan suunnittelijana ja toteuttajina lapsille ominaisimmassa tavassa toimia, leikkijänä leikissä.

Yksikkömme päiväjärjestys mahdollistaa päivittäin lasten yhtäjaksoisen pitkän leikin toteutumisen. Leikkirakennelmat voimme säilyttää seuraavaan päivään tai koko viikon ajan mahdollisuuksien mukaan. Leluja on valittu sopiva määrä ryhmään, iän ja lasten kiinnostusten mukaan. Lelut ovat lasten saatavilla ja oppimisympäristö on rakennettu lasten kanssa. Rajaamme leikkitilaa tarvittaessa, jotta jokaisella säilyy leikkirauha ja mahdollisuus rikkoutumattomaan leikkiin. Sovimme yhdessä lasten kanssa ryhmäkohtaiset ryhmän säännöt, jotka ohjaavat myös leikin vuorovaikutus- ja kaverisuhteita. Ryhmäsäännöt kuvitetaan.

Toimintaympäristöä muokataan leikkiä rikastuttavaksi ja lasten leikki-ideoita mahdollistavaksi ottamalla lapset mukaan niin oppimisympäristöjen, kuin toiminnan ja leikkien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Havainnoimme ja dokumentoimme lasten leikkimistä, leikkitilanteita, leikin teemoja ja ystävyyssuhteita sekä vuorovaikutusta leikkitilanteissa. Varhaiskasvattajan sensitiivisyys olla läsnä, osallisena, ohjaavana ja turvallisena aikuisena lasten leikkitilanteissa on merkityksellistä lasten hyvinvoinnin kannalta. Aikuisen läsnäolo on oleellista ja mallittaminen tärkeää etenkin pienten lasten ryhmässä, mutta myös isommilla, kun harjoitellaan leikkitaitoja. Aikuinen rikastuttaa ja mahdollistaa leikkiä. Lähiympäristöä hyödynnetään retkeillen ja leikkipuistoissa leikkien.

Omista leluista on sovittu yhdessä huoltajien kanssa: vietämme lelupäivää joka keskiviikko. Oman lelun päivänä lapsi saa halutessaan tuoda yhden lelun päiväkotiin. Oman lelun avulla harjoitellaan jakamista ja lelut rikastuttavat lasten leikkejä. Ilmoitamme erikseen, jos lelupäivään liittyy jokin teema.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin:

Arviointisuunnitelma + arviointi

Teemme arvioinnista yhtä merkityksellisen osan varhaiskasvatusta, kuin toiminta ja suunnittelukin ovat – osa jokapäiväistä tekemistämme. Lapset arvioivat omaa leikkiään esim. peukuttamalla ja kertomalla, millainen leikki oli heidän mielestään. Aikuiset arvioivat toimintatapoja ja suunnitelmia tiimilavereissa ja talonpalavereissa. Arviointi mahdollistaa toiminnan kehittämisen.

Pedagoginen dokumentointi

Pedagoginen dokumentointi mahdollistaa toimintamme arviointia ja suunnittelua. Se tekee toimintaamme näkyväksi niin päiväkodille, kuin huoltajille.

Näin toimimme:

Ryhmissä on esillä toivetaulut, joihin lapset ja huoltajat saavat kirjata toiveitaan. Toiveiden toteutukset dokumentoidaan tauluihin ja lapset saavat samalla myös arvioida toteutusta.

Aikuiset havainnoivat toimintaa ja kirjaavat ylös huomioitaan. Valokuvaamme, haastattelemme ja sadutamme lapsia ikätasoisesti säännöllisesti sekä kuuntelemme ja huomioimme erilaiset toiveet toiminnassamme.

Viikoittain toteutuvat tiimipalaverit mahdollistavat pedagogisen keskustelun ja dokumentoinnin arvioinnin sekä havaintojen hyödyntämisen lasten toiminnan suunnittelussa. Vasukoontilomakkeet ovat käytössä kaikissa ryhmissä. Tabletit ovat käytössä osana dokumentointia.

Jokaisella lapsella on käytössä sähköinen kuvakansio, joihin linkit on jaettu huoltajille, kansioihin jaamme lasten toiminnasta kuvia ja videoita.

Miten osallisuus huomioidaan?

Osallisuutta tuetaan kuunnellen ja keskustellen. Tartumme ideoihin ja uskallamme toteuttaa asioita luovasti. Kuvia, maalauksia, askarteluja, valokuvia, videoita, ääninauhotteita kuunnellaan ja katsellaan yhdessä, niistä opitaan yhdessä.

Lapset kuvaavat itse toimintaa.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Arvioidaan omaa toimintaamme yhdessä lasten kanssa jatkuvasti. Lasten kanssa käydään dokumentointeja läpi ja arvioidaan toimintaa. Teemme arvioinnista yhtä merkityksellisen osan varhaiskasvatusta, kuin toiminta ja suunnittelukin ovat – osa jokapäiväistä tekemistämme. Arvioinnin kautta kehitämme toimintaa ja suunnittelua.

Keväällä kirjaamme tähän arvioinnin siitä, kuinka olemme toimineet.

Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys

Kohtaamme lapset sensitiivisesti ja mallinamme omalla esimerkillämme tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Leikissä ja arjessa lapset pääsevät harjoittelemaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja toistensa kanssa, aikuisen ohjaamana.

Näin toimimme:

Päiväkodissämme otetaan lapsen, henkilöstön sekä perheiden toiveet, tunteet sekä odotukset tasavertaisesti huomioon. Vuorovaikutuksemme on läsnä olevaa riippumatta siitä, onko kyseessä lapsi vai aikuinen ihminen. Ymmärrämme toista ja hänen tuntemuksiaan. Tunteita on paljon erilaisia, ja niitä saa tuoda näkyville. Kaikenlaiset tunteet ovat sallittuja. Tunteiden tunnistaminen on tärkeää ja sitä korostetaan myös toiminnassa sekä yhteisessä kanssakäymisessä. Myös tunteiden yksilöllisyyttä pidetään tärkeänä. Tunteita voidaan käsitellä myös muun muassa lastenkirjallisuuden sekä draaman keinoin.

Lasten kanssa keskustellaan tunteista sekä vahvuuksista sekä niitä tuodaan esille. Positiivinen palaute on jatkuvaa sekä onnistumisista iloitaan yhdessä. Myös mieltä askarruttavat asiat käydään läpi viipymättä ja perusteellisesti. Päiväkodin aikuiset sanoittavat tunteita sekä toimivat mallina lapsille niiden käsittelijänä. Myös isommat lapset voivat näyttää esimerkkiä pienemmille lapsille. Lapsia osallistetaan erilaisiin askareisiin.

Päiväkodissämme on käytössä tunnemittari, jonka kautta lapset voivat ilmaista sen hetkistä tunnetilaansa. Myös erilaisia tunteita kuvastavia kuvia on käytössä, joilla tuodaan esille erilaisia tunteita sekä ohjeita niiden käsitteilyyn. Päiväkodissamme korostetaan muutenkin ystävällistä sekä muita huomioon ottavaa ilmapiiriä.

Toimintaa ohjaavilla kuvilla, kuten päiväjärjestyksellä, ennakoidaan tulevaa toimintaa. Tämän lisäksi yhteiset säännöt sekä sopimukset tuovat turvallisuutta sekä selkeyttä yhteiseen toimintaan.

Miten osallisuus huomioidaan?

Lasten sekä vanhempien kanssa keskustellaan asioista ja tunteet sekä mielipiteet otetaan huomioon. Myös henkilökunnan välinen vuorovaikutus on tärkeää. Korostamme osallisuutta yhteistyön merkeissä niin perheiden sekä lasten kanssa. Erilaiset tunteet otetaan vastaan niin, että henkilöt tuntevat itsensä osalliseksi kasvuympäristössä. Perheet kohdataan niin, että kasvatuksella on yhteinen päämäärä. Käsiteltävät tunteet ovat lähtöisin lapsista itsestään, he opettelevat ilmaisemaan tunteita eri tavoin.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Arvioidaan omaa toimintaamme yhdessä lasten kanssa jatkuvasti. Lasten kanssa käydään dokumentointeja läpi ja arvioidaan toimintaa. Teemme arvioinnista yhtä merkityksellisen osan varhaiskasvatusta, kuin toiminta ja suunnittelukin ovat – osa jokapäiväistä tekemistämme. Arvioinnin kautta kehitämme toimintaa ja suunnittelua.

Keväällä kirjaamme tähän arvioinnin siitä, kuinka olemme toimineet.

Arviointi

Arviointi mahdollistaa toiminnan kehittämisen. Arviointia tehdään monella tasolla: lasten kanssa, tiimissä, koko henkilöstön kanssa ja henkilöstön itsearviointina. Kannustamme myös huoltajia osallistumaan arviointiin.

Näin toimimme:

Arviointia teemme päivittäin keskustellen tiimeissä, työyhteisössä, ryhmässä, huoltajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Nämä auttavat meitä suunnittelemaan, kehittämään ja arvioimaan toimintaamme.

Lapsilta kysymme palautetta toiminnasta aktiivisesti, kasvattajien ja huoltajien huomioiden lisäksi. Lapset saavat muun muassa peukuttaa toimintaa, heidän mielipiteitään kysellään ja ne otetaan huomioon. Pedagoginen dokumentointi on tärkeä osa arviointia ja lapset ovat mukana dokumentoinnissa.

Kauden aikana videoimme vähintään yhden arjen tilanteen jokaisessa tiimissä, jota tiimipalaverissa katsotaan, videoinnista arvioidaan toimintakulttuuria. Jokainen työntekijä täyttää kaudenaikana itsearviointilomakkeen yhdessä sovitusta aiheesta.

Viikoittaiset palaverit mahdollistavat säännöllisen arvioinnin ja sitä kautta toiminnan kehittämisen.

Miten osallisuus huomioidaan?

Lapsi arvioi toimintaa, aikuinen havainnoi ja on sensitiivisesti läsnä tilanteessa. Lapsia haastatellaan ja he saavat kertoa mielipiteensä toiminnasta, nämä kuullaan ja ne ovat tärkeä osa arviointia. Toiveiden toteutukset dokumentoidaan esiin, arvioidaan niitä lasten kanssa ja pyydetään myös huoltajilta kommentteja näihin.

Huoltajien antama palaute on äärimmäisen tärkeä jokaiseen päivään kuin myös toimintakauteen kokonaisuudessaan. Huoltajien palautteet ja arvioinnit tulevat esiin päivittäisissä kohtaamisissa sekä vasukeskusteluissa. Mahdollistetaan huoltajille palautteen antaminen ja toiminnan arviointi eri tavoin.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Arvioidaan omaa toimintaamme yhdessä lasten kanssa jatkuvasti. Lasten kanssa käydään dokumentointeja läpi ja arvioidaan toimintaa. Teemme arvioinnista yhtä merkityksellisen osan varhaiskasvatusta, kuin toiminta ja suunnittelukin ovat – osa jokapäiväistä tekemistämme.

Keväällä kirjaamme tähän arvioinnin siitä, kuinka olemme toimineet.

Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen

Harjoitteleme erilaisten merkkien, symbolien ja tekstien tunnistamista lasten kanssa. Hyödynnäme toiminnassamme digitaalisia välineitä lapsille sopivalla tavalla arjen eri tilanteissa. Ohjaamme digitaalisten välineiden sopivaan ja turvalliseen käyttöön.

Näin toimimme:

Ympäristössä on erilaisia kuvia ja symboleita, joita katsellaan ja niistä keskustellaan. Ryhmissä on päiväjärjestykset kuvitettuna, joista voidaan seurata ja ennakoida päivän kulkua. Käytämme lasten toiminnan ohjauksessa kuvia, joista osa perustuu kuvainformaatiolle, jota lapsi osaa tulkita ja toimia sen mukaisesti.

Yksikkömme henkilökunta käyttää ja hyödyntää viestintäteknikkaa erilaisissa oppimistilanteissa lasten kanssa sekä arkitapahtumien viestinnässä lasten huoltajille. Retkillä huomioimme liikennemerkkejä ja pohdimme niiden merkityksiä.

Monilukutaitoa harjoitellaan erilaisten laulujen, leikkien ja kirjojen avulla. Erilaisissa oppimisympäristöissä yhdessä havainnoidaan, ihmetellään, tutkitaan ja nimetään asioita. Lapsiryhmissämme kirjaston kirjat ovat kovasti käytössä, lapset saavat toivoa kirjoja ja niitä myös luetaan lasten kanssa päivittäin. Kirjoista katsellaan kuvia ja havainnoista keskustellaan, nimetään asioita ja ilmiöitä.

Harjoitellaan tablettien käyttöä, kuvaamista ja tiedon etsintää. Tutkitaan yhdessä kuvia, ympäristöä ja symboleita.

Miten osallisuus huomioidaan?

Lapsen kiinnostuksen kohteet ovat etsittävän tiedon lähde ja alku. Lapsilähtöisesti keskustelemme eri symboleista ja kuvista. Huomioimme lasten tarpeet ja muokkaamme ympäristömme kuvia sen mukaan. Lapset saavat itse valita kirjastosta lainattavat kirjat.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Arvioidaan omaa toimintaamme yhdessä lasten kanssa jatkuvasti. Lasten kanssa käydään dokumentointeja läpi ja arvioidaan toimintaa. Teemme arvioinnista yhtä merkityksellisen osan varhaiskasvatusta, kuin toiminta ja suunnittelukin ovat – osa jokapäiväistä tekemistämme.

Keväällä kirjaamme tähän arvioinnin siitä, kuinka olemme toimineet.

OPPIMISEN ALUEET

ILMAISUN MONET MUODOT

Roolivaatteet, musiikkivälineet, askartelutarvikkeet, sorminuket ym. ilmaisuvälineet ovat lasten saatavilla tai kuvitettuna esillä.

Kannustamme lasta ilmaisemaan itseään eri tavoin.

Osallistumme kulttuuritapahtumiin ja mahdollisiin liikuntatapahtumiin. Käymme museoissa ja kirjastossa.

Tehdään yhdessä lasten ja muiden toimijoiden kanssa esityksiä.

OPPIMISEN ALUEET

KASVAN, LIIKUN JA KEHITYN

Kannustetaan lapsia liikkumaan päivittäin. Liikuntavälineet ovat lasten saatavilla tai kuvitettuina. Aktivoimme lapsia liikkumaan ohjatusti myös ulkoilun aikaan. Tähän olemme tehneet pihaleikkikortit, joissa on erilaisia sääntöleikkejä. Harjoitteleme leikkejä yksi kerrallaan ja kortit ovat lasten saatavilla. Lasten motorisia taitoja havainnoidaan ja niistä keskustellaan huoltajien kanssa. Retkeillään lähiympäristössä erilaisissa maastoissa säännöllisesti.

Järjestetään pihaliikuntatapahtumia päivätoiminnan aikana. Otamme lapset ja huoltajat mukaan pihaliikuntatapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen.

Opetetaan lapsille hyviä ruokailutapoja, rohkaistaan maistelemaan uusia makuja ja huolehditaan ruokarauhasta. Huomioidaan lasten turvallisuus sekä sisällä että ulkona ja retkillä huomioiden samalla, että lapsilla tulee olla mahdollisuus kasvaa, liikkua ja kehittyä. Keskustellaan yhdessä missä ja milloin voi juosta ja kiipeillä sekä opetellaan noudattamaan liikennesääntöjä ja kulkemaan liikenteessä.

Aikuiset ohjaavat lapsia sopivaan pukeutumiseen.

OPPIMISEN ALUEET

KIELTEN RIKAS MAAILMA

Käytämme arjessa kuvia ja tukiviittomia auttaaksemme lasta jäsentämään päivän tapahtumia ja toimimaan oppimisympäristössä. Ohjaamme lapsia ilmaisemaan kuvien avulla omia toiveitaan ja tunnetilojaan erilaisissa tilanteissa.

Luemme ja katselemme lasten kanssa kirjoja, laulemme ja loruttemme päivittäin.

Kuuntelemme lasta kiireettömästi ja autamme häntä ilmaisemaan itseään hänelle ominaisella tavalla.

OPPIMISEN ALUEET

MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME

Harjoitellaan omista tavaroista ja yhteisestä kasvuyhteisöstä huolehtimista. Harjoitellaan omien jälkien siivoamista, mutta myös yhteisestä siisteydestä. Pidetään hyvää huolta muilta lainatuista tavaroista, kuten kirjaston kirjoista.

Huomioidaan toiminnassamme eri vuodenaajat ja kalenterivuoden juhlat.

Ollaan ystävällisiä kaikkia kohtaan ja opetellaan hyviä tapoja.

Harjoitellaan ryhmässä toimimista sekä kaveritaitoja. Ryhmäsäännöt on sovittu yhdessä lasten kanssa ja kuvitettu ryhmiin.

OPPIMISEN ALUEET

TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI

Retkeillään kaupunkiympäristössä sekä luonnossa vuoden ajasta riippumatta. Tutkitaan ympäristöä ja toimitaan siellä vastuullisesti.

Opetellaan lajittelemaan jätteitä.

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

AJATTELU JA OPPIMINEN

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Tuetaan pitkäkestoista leikkiä ja mahdollistetaan leikkirauha. Ei keskeytetä leikkiä turhaan. Rajataan leikkutilaa tarvittaessa ja aikuinen huolehtii, että kaikki lapset pääsevät halutessaan leikkiin mukaan. Aikuiset ovat mukana leikeissä.

Nimetään asioita ja sanoitetaan tilanteita ja ihmetellään yhdessä.

Keskustellaan ja pohditaan lasten kanssa asioita yhdessä ja rohkaistaan lapsia kysymään ja pohtimaan ratkaisuja. Iloitaan yhdessä onnistumisista ja opetellaan kannustamaan muita yhteisessä toiminnassa.

Kannustetaan sinnikkyteen arjen asioissa (mm. pukeminen, riisuminen).

KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Rohkaistaan ja kannustetaan lapsia ilmaisemaan itseään eri tilanteissa. Harjoitellaan muiden ihmisten kuuntelemista ja ymmärtämistä aikuisen avulla. Keskustellaan lasten kanssa arvostavasti eri kulttuureista ja tutustutaan eri ihmisiin, kulttuureihin ja kieliin.

Ohjataan lapsia ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin opettamalla auttamaan muita ja puhumaan toisille ystävällisesti aikuisen näyttäessä mallia. Ristiriitatilanteissa harjoitellaan toisen asemaan asettumista ja ratkaisemaan niitä yhdessä aikuisen kanssa.

Huomioidaan kalenterivuoden juhlapäiviä arjessa.

ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Ohjataan lapsia pukemaan ja syömään itse. Harjoitellaan vessassa käymistä ja käsien pesun merkitystä. Opetellaan huolehtimaan omista ja yhteisistä tavaroista. Ohjataan lapsia kestävään elämäntapaan.

OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Lasten mielipiteet ja toiveet otetaan huomioon toiminnassa. Kannustetaan oma-aloitteisuuteen. Toimintaa suunnitellaan lasten toiveiden, mielipiteiden ja tarpeiden perusteella. Huoltajien mielipiteet otetaan huomioon ja kannustetaan huoltajia tuomaan niitä esiin eri keskusteluissa ja toiveseinissä.

Lapsi on osa ympäristöään, jossa hän pääsee vaikuttamaan sekä osallistumaan. Lapset osallistuvat arviointiin.